అపస్వరరాగం

పి. వి. కృష్ణమూర్తి

నిశ్చలంగా ఉన్న కోనేటి నీటిలో గులక రాయి పడ్డట్టుగా ఆ మధ్యాహ్నం ఆ ఆఫీసులో పర్సనల్ డిపార్ట్‌మెంట్ అంతా కలకబారినట్టయింది. కుమారి జయప్రద తన ఉద్యోగానికి రాజీనామా ఇస్తున్నదన్న విషయం తెలియగానే.

"ఎ బోల్ట్ ఫ్రమ్ ది బ్లూ" అన్నాడో యు.డి.సి. "ఐ డోన్ట్ బిలీవ్" అన్నాడో ఎల్. డి. సి.

"పోనీ ఈవేళ ఏప్రిల్ ఫూల్స్ ఐనా ఫూల్ చేస్తోందనుకోవచ్చు. ఇంకా మార్చి పన్నెండే!" మరో ఎల్. డి. సి. వ్యాఖ్య.

"ఏమండీ, గురునాథంగారూ, అలా అయోమయంగా ఉండేం! షాకింగ్ ఫాక్ట్?" ఇంకో యు. డి. సి. హెడ్ గుమాస్తా గురునాథాన్ని అడిగాడు హాస్యంగా.

మల్లెపువ్వులా స్వచ్ఛంగా ఉన్న ఫెదర్ వెయిట్ పేపరు మీద నీటుగా టైపు చేయబడి ఉన్న జయప్రద రాజీనామా పత్రాన్ని త్రూ ప్రాపర్ ఛానెల్లో తాను ప్రథముడు గనక దాన్ని అయోమయంగా చూస్తున్నాడు గురునాథం.

"ఫిఫ్టీసయ్యా, స్వామీ, ఇదిగో రాజీనామా, సంతోషమేనా? ఇక వెళ్ళి నీ పని చూసుకో ..." అన్నాడు మందలింపుగా. అతను వెళ్ళగానే చూడవలసిన ఫైళ్ళు పక్కకు పెట్టి ఆ రాజీనామానే తదేకంగా చూస్తూ తల పట్టుకుని కూర్చున్నాడు.

రాజీనామాకు అందులో తెలియ పరచిన కారణం గట్టిగా లేకపోలేదనికి. అతనికింకా ఆశ్చర్యంగా ఉన్నది. ఇంత హఠాత్తుగా రిజైన్ చేయవలసిన అవసరం ఏం వచ్చిందో అని ఆలోచిస్తున్నాడు. ఆమె రాజీనామాను పై ఆఫీసరుకు పంపాలంటే అతని చేతులూ, మనసూ కూడా వణుకుతున్నట్లు అనిపించింది.

జయప్రదమాత్రం తోటి సిబ్బంది పడుతున్న ఇబ్బందితో తనకేం నిమిత్తం లేదనట్టుగా నిర్లిప్తంగా టైపు మిషను టకటకలాడిస్తూ తన పని తాను చూసుకుంటున్నది. జయప్రదలో ఉన్న విశేషమే అది. పనిలో నిమగ్నమయినప్పుడు ఇటూ అటూ చూడదు. ఎంతపని ఉన్నా ఓర్పుతో చేస్తుంది. అదీ నీటుగా, కరెక్టుగా. ఆమె టైపు చేసిన ఉత్తరాలు వేరుగా ఆఫీసర్లు సంతకానికిపంపినా ఇబ్బంది ఉండదు. ఆమెకు ఆ ఆఫీసులో ఫలానా డిపార్ట్‌మెంటులోనే పనిచెయ్యాలి అన్న పట్టింపు లేదు. ఎక్కడైనా చిరునవ్వుతో, ఇచ్చిన పని నిజాయితీతో చేసి మంచి పేరు తెచ్చుకోగలదు. ఆమె వయస్సు ఇరవై సంవత్సరాలు. ఉద్యోగంలో చేరి రెండు సంవత్సరాలయింది. ఇప్పుడీ సీటుకు వచ్చి మూడు నెలలయింది.

ఆమె అలంకరణ ఎవర్నీ ఆకర్షించాలన్నట్లు గాకుండా ఆమె అందానికి అతికిపోయినట్టుగా ఉంటుంది. ఎవరితోనూ అనవసరపు కబుర్లు పెట్టుకోదు. అలాగని, బిగుసుకు కూర్చునే మనిషి కాదు. మగ ధీరులు ఎవరైనా జోక్ విసిరినా, ఆమె చిన్నగా నవ్వి ఊరుకుంటుంది. ఆ నవ్వు ఆమె ప్రత్యేకంగా, జోక్ కోసం నవ్విందో లేక సహజంగా అరుణంగా ఉండే ఆమె అధరాల మీద సదా ప్రకాశించేదో అంతు పట్టేదికాదు.

ఆమె తండ్రి ఆదిశేషయ్య ఈ ఆఫీసులోనే పనిచేసి మూడు సంవత్సరాల క్రితం రిటైర్ అయ్యాడు. అప్పటికి జయప్రద ఇంటర్ చదువుతూంది. తండ్రి ఉద్యోగ విరమణతో తనూ చదువు విరమించి టైపు నేర్చుకున్నది. ఆదిశేషయ్యకు జయప్రద పెద్దకూతురు. ఆమె తరవాత అమల, విమల అని ఇద్దరు కూతుళ్ళు, అనంతరం అనంతం అన్న ఒక్క కొడుకు ఉన్నారు. వారింకా పదిహేను, పదమూడు, పదకొండు ఏళ్ళ వయస్సులో ఉన్నారు. చదువుకుంటున్నారు. ఆదిశేషయ్య రిటైర్ కావడానికి ఆర్నెల్లు ఉండగా, ఆయన భార్య కాంతమ్మ పోయింది. దానితో ఇంటి అజమాయిషీ కూడా జయప్రదమీదనే పడ్డది. డిపార్ట్‌మెంటల్ ఎంప్లాయీ సంతానమే అయినా, జయప్రదను అక్కడ ఉద్యోగంలో ప్రవేశపెట్టడానికి ఆదిశేషయ్యకు చాలా హైరానా పడవలసి వచ్చింది. సిఫార్సులూ గట్రా తప్పలేదు.

జయప్రద ఉద్యోగంలో చేరిన మొదటి రోజు నుండే తన దృష్టిని ఇతరత్రా పోనివ్వకుండా పనిమీదే కేంద్రీకరించి కాన్షెన్షియస్ వర్కర్ అన్న పేరును అనతికాలంలో సంపాదించుకో గలిగింది. టైముకు టంచనుగా సీటు మీద ఉంటుంది. ఆఫీసు టైము కాగానే

ఎక్కడి వక్కడ వదిలేసి ఎగిరిపోయే 'స్మైల్ బర్డ్' కాదామె. ఆ నాటి పని పంపూర్తిచేసి మరీ ఇంటికి వెడుతుంది. అందుకని ఆమెను చూస్తే అందరికీ అభిమానమే.

టైపుచేసిన డ్రాఫ్ట్సు పెట్టె గురునాథం దగ్గరికి తీసుకు వచ్చింది జయప్రద.

"ఏమమ్మా. జయప్రదా, నీకేమన్నా మతి పోయిందా?" అన్నాడు గురునాథం. ఆమె అంటే అతనికి ప్రత్యేకమైన అభిమానం—తన డ్రాఫ్టులన్నీ విసుక్కోకుండా టైపు చేసి ఇస్తుందని.

"ఏం జరిగిందండీ?" అంది జయప్రద ఆమాయకంగా ముఖం పెట్టి.

"ఈ రాజీనామా ఏమిటీ అని అడుగుతున్నాను."

"దానికేమైందండీ. అందులో ఏమైనా మిస్టేక్స్ ఉన్నాయా?"

"అది కాదమ్మా, నీకు రిజైన్ చేయవలసిన అవసరం ఏం వచ్చిందీ అని?"

"దానిలోనే అందులో స్పష్టంగా రాశాను గదండీ."

"ఏ ముఖంలా ఉంది. నిన్ను ఇక్కడ ఉద్యోగంలో పెట్టించడానికి మీ నాన్న ఎన్ని తిప్పలు పడ్డాడో నీకు తెలియనిది కాదుగదా? ఇప్పుడు మూడు ముక్కల్లో డొమెస్టిక్ సర్కంస్టెన్సెస్ అని రాసేస్తే సరిపోయిందా? మీ నాన్నగారే ఇలా రాయమన్నారా? ఇంతకీ నాతో అసలు విషయమేమిటో చెప్పు."

జయప్రద చిన్నగా నవ్వి ఊరుకుంది.

"నేను సీరియస్‌గా అడుగుతుంటే నవ్వుతావేం?"

"నేనూ సీరియస్‌గానే నవ్వాను గదండీ ..."

"నేనూ సీరియస్‌గానే చేస్తున్నావా?"

"అయితే ఎవరైనా పేకాటకి చేస్తారటండీ?"

"ఆల్‌రైట్. ఆల్‌రైట్. నాదేం పోయింది. పైకి పంపించేస్తాను."

జయప్రద తన సీటు దగ్గరికి వెళ్ళి టైపురైటర్ని టకటకలాడించడం ప్రారంభించింది. రాజీనామా ఇంత హఠాత్తుగా చేయడంలో ఆమె అభిప్రాయమేమిటో కనుక్కోవడానికి రెడీ ఎల్.డి.సి. లావణ్య వచ్చింది, "నిజమేనా, జయా, నేను విన్నదీ" అంటూ. జయప్రద జవాబుగా చిన్నగా నవ్వింది. లావణ్య అందుకు కాస్త ఉడుక్కుంది.

"ఏడ్పిస్తున్నది నీ నవ్వు ..."

"కావచ్చు కాని, నీ ఏడుపుమాత్రం నవ్వులా ఉంటుందనుకోకు."

"తెలివికి సంతోషించాంగాని, ఇంతకీ అసలు సంగతేమిటి? పెళ్ళి కుదిరిందా?"

ఈ మాటతో జయప్రద సిగ్గుతో ముడుచుకుపోతుం దనుకున్నది లావణ్య. కాని, జయప్రద చెక్కు చెదిరినట్లు లేదు. టైపురైటరు టకటకలాడిస్తూనే మళ్ళీ నవ్వింది. లేదన్నట్టు తల ఊపింది.

"మరి ఎవరైనా బంగారు పిచ్చుకను పట్టావా?"

ఈ మాటకీ జయప్రద లావణ్య ఎదురుచూసినట్టు లజ్జను ప్రదర్శించ లేదు. కాదన్నట్టు పెదవి విరిచి మళ్ళీ చిన్నగా నవ్వింది.

"మరింకెందుకటా, జీతం డబ్బులు చేదుగా ఉన్నాయా?"

లావణ్య ఆశించిన ఏ భావమూ జయప్రద ముఖంలో గాని, కళ్ళలో గాని ద్యోతకం గాక ఆమెకు నిరాశే కలిగింది. ఈ సారి చిన్న నవ్వుతోబాటు జయప్రద కాస్త పెదవి విప్పి— "ప్యూర్లీ పర్సనల్ అఫైర్ ..." అంది. లావణ్య ముఖం దెబ్బ తిన్నట్టు మారిపోయింది. జయప్రదమాత్రం ఆమెకు కొరుకుడు పడలేదు.

ఇంతలో గురునాథం పర్సనల్ ఆఫీసరు దగ్గరికి రాజీనామాను స్వయంగా తీసుకు వెళ్ళడం, ఆయన జయప్రదను వెంటనే రమ్మని పిలుస్తున్నారని ఆఫీస్ బాయ్ వచ్చి చెప్పడం జరిగాయి. జయప్రదలో ఎలాంటి కంగారూ లేదు. ఆమె లేచి ఆఫీస్ బాయ్‌ని అనుసరించి వెళ్ళింది పర్సనల్ ఆఫీసర్ గోపీనాథ్ గదిలోకి.

అక్కడ గురునాథం చేతులు కట్టుకుని నిలబడి ఉన్నాడు. తెల్లగ, అందంగా ఉన్న ఆమె రాజీనామా పత్రం నీటుగా తళతళలాడుతున్న డెకోలాం టేబులు మీద వ్యాని సగిషీ పని చేయబడి ముచ్చటగా ఉన్న బీవర్ క్రాఫ్ట్ పేపర్ వెయిట్ కింద కదలక, మెదలక గంభీరంగా నవ్వుతున్నట్టు ఉంది. గోపీనాథ్‌కు చేతులు జోడించి నమస్కరించి చిన్నగా నవ్వింది జయప్రద. గోపీనాథ్ కూడా ప్రతి నమస్కారం చేస్తున్నట్టు తల వంకించి చిన్నగా నవ్వాడు. అతనూ జయప్రద అంత అందంగా చిరునవ్వు నవ్వగలడు. అతనికి దాదాపు ఇరవై ఎనిమిది సంవత్సరాల వయస్సు ఉండవచ్చు. రాజసం ఉట్టిపడే విశాలమైన కళ్ళు అతనివి. నొక్కుల క్రాపూ, సైడ్ బర్న్సు అతని పసినిమన్నె ముఖానికి మరింత చక్కదనాన్ని సంతరించి పెడుతున్నవి. అతడు పి. ఓ. గా డైరెక్ట్ రిక్రూట్. మూడేళ్ళు కావస్తున్నది అతడు వచ్చి.

"అలాకూర్చోండి, జయప్రదగారూ" అన్నాడు ఎంతో మర్యాదగా.

జయప్రద టేబులుకు ఇవతల ఉన్న కుర్చీలో కూర్చున్నది. గురునాథం నిలబడే ఉన్నాడు.

"ఆర్ యూ సీరియస్ అబౌట్ రిజైనింగ్ ..."

"ఎస్, సర్ ..."

"కాని, ఇందుకు మీరు చెప్పిన కారణం సమంజసంగా తోచడం లేదు. వేరే ఏదైనా బలమైన కారణం ఉండి ఉంటుంది — ఆఫీసులో ఎవరైనా మీతో మిస్ బిహేవ్ చేశారా?"

"అబ్బే, అలాంటిదేమీ లేదండీ, అందరూ నన్నెంతో మర్యాదగా చూస్తారు."

"ఈ రోజుల్లో ఉద్యోగాలు దొరకడం ఎంత కష్టమో మీకు తెలియనిదికాదు. మీ నాన్నగారు మిమ్మల్నిక్కడ చేర్పించడానికి ఎన్నో తంటాలు పడ్డారు. మీ రీవని అనాలోచితంగా చేస్తున్నారని నా నమ్మకం."

"లేదండీ. బాగా ఆలోచించే చేస్తున్నాను."

"అదే. అసలు కారణ మేమిటి?"

ఇప్పుడైనా చెబుతుందేమోనని గురునాథం ఆశగా, ఆత్రతగా చూశాడు.

"అది ప్యూర్లీ పర్సనల్ విషయమండీ — దయచేసి నా రాజీనామా అంగీకరించండి."

కొంతసేపు గది అంతా నిశ్శబ్దం రాజ్యం చేసింది.

"ఎందుకో నాకు మీ జవాబు సంతృప్తికరంగా తోచడం లేదు. మీరు చాలా తొందర పడుతున్నారనే అనిపిస్తోంది — మీ నాన్నగారు ఇందుకు అంగీకరించి ఉండరని అనిపిస్తోంది. మీరేమీ అనుకోకపోతే రేపొకసారి మీ నాన్నగారిని వచ్చి నన్ను కలవమనండి. తరవాత నానిర్ణయం చెబుతాను. ఎందుకైనా మీ రీ విషయంలో సెకండ్ థాట్ ఇవ్వడం శ్రేయస్కరం. యూ సీ, గో నౌ" అన్నాడు గోపీనాథ్.

•   •   •

జయప్రద ఆఫీసునుంచి ఇల్లు చేరుకునేసరికి రోజూ అయిదున్నర అవుతుంది. ఆ సమయానికి ఉమలా, విమలా, అనంతం స్కూళ్ళు నించి ఇంటికి వచ్చేసి ఉంటారు. ఆదిశేషయ్య రిటైర్ అయిపోయాడు గనక ఇంటి పట్టునే ఉండి, సాయంత్రం పిల్లలు ఇంటికి వచ్చాక ఏదైనా పని ఉంటే బయటికి వెడతాడు.

వాళ్ళది రైలు పెట్టెల్లా ఉండే మూడు గదుల చిన్న పెంకుటిల్లు. అలాంటివి ఒకదాన్ని ఒకటి ఆనుకుని ఏడు ఇళ్ళు వరసగా ఒకే కాంపౌండులో ఉన్నవి. జయప్రద వాళ్ళది మధ్యలో ఉన్న ఇల్లు. అన్ని ఇండ్లలోనూ బ్రాహ్మణ కుటుంబాలే

పండుగ పందేలు

చిత్రం— కె. ద్వారకానాథ్ [నెల్లూరు]

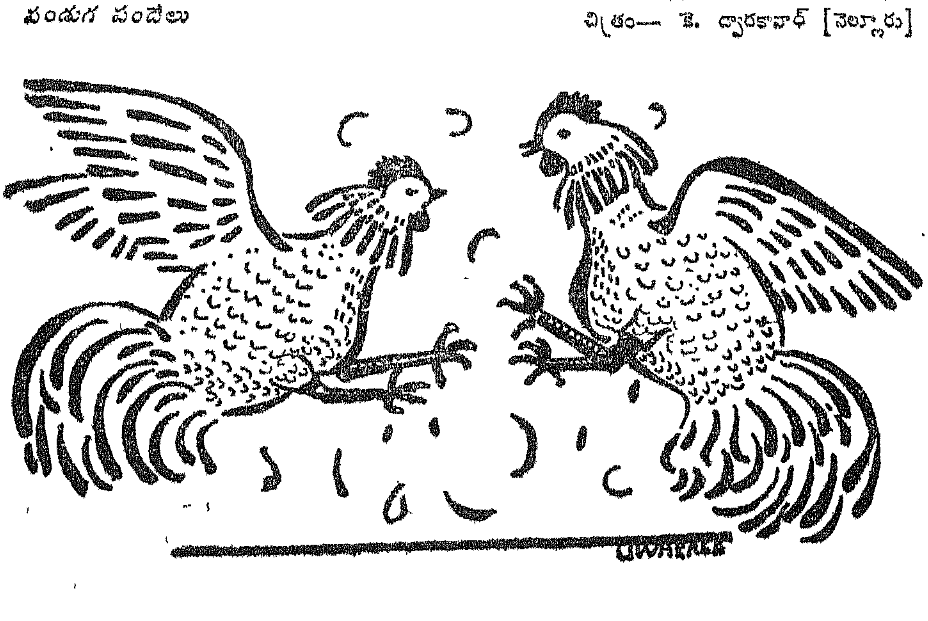

ఉన్నాయి. ఆ ఇండ్లలో ముగ్గురు గృహస్థులు వేరు వేరు ఆఫీసుల్లో గుమాస్తా ఉద్యోగాలు చేస్తున్నారు. అందులో ఆదిశేషయ్య రిటైర్ అయి పోయాడు. తక్కిన నలుగురు గృహస్థులూ పురోహిత వృత్తి చేస్తున్నారు. అందరిళ్ళలోనూ జయప్రద ఈడు వారూ, ఇంకా చిన్నవారూ అయిన ఆడపిల్లలూ, అనంతం ఈడువారైన మగ పిల్లవాళ్ళూ ఉన్నారు. కాని, స్కూలు చదువు అన్నది ఒక్క ఆదిశేషయ్య సంతానానికే సవ్యంగా ఒంటబట్టింది. తక్కిన వారి పిల్లలకు తొక్కుడుబిళ్ళల మీదా, వామన గుంటలమీదా, వైకుంఠ పాళీ మీదా, గవ్వలాయిలాట మీదా, గచ్చకాయలాట మీదా ఉన్న శ్రద్ధ చదువు మీద లేక వారి చదువు గుంటపూలు పూసి గంట వాయించేసింది. ఉదయం అంత ఉదయమే తను గృహస్థుల ముఖాన కొట్టి, వారిని బయటకు పంపించేస్తే ఇంక ఆ గృహిణులకు చేయవలసిన పని లేదా, చెప్పుకునే కబుర్లకు తెరిపిలేక పొద్దుపోనే పోతుంది. ఒక్క జయప్రద ఇంట్లో తప్ప తక్కిన అందరిళ్ళలోనూ కోడళ్ళో, చెల్లెళ్ళో కలిసి, ఆ గృహస్థు లకు వదినగారో, అత్తగారో, ఆడపడుచో, మామ్మగారో కావలసిన శాశ్వత కిరీట ధారిణులు ఉన్నారు. వారిని ఎదిరించినా తప్పు, ఎదిరించక పోయినా తప్పు. దండం పెడితే వెర్రివాళ్ళు అనుకొని లక్ష్యపెట్టరు. కాతరు చేయకుండా వెళితే— "అల్లాయమ్మ పిల్లలు, వాళ్ళ పోతారు..." అని శాప నార్థాలు పెడతారు. ఆ వాతావరణంలో ఇమడలేకపోయినా, అద్దె తక్కువని కొన్నేళ్ళుగా ఆదిశేషయ్య కుటుంబం ఆ ఇంట్లోనే ఉంటూ వస్తున్నది. అంత కంటె ఎక్కువ అద్దె ఇచ్చుకునే స్తోమతు లేక అక్కడే సర్దుకు రావలసి వస్తున్నది. జయప్రద తల్లి ఓర్చుకుని, ఓర్చుకుని ఒకనాడు కన్ను మూసింది. ఇప్పుడా వాతావరణంలో జయప్రద ముళ్ళ కంపలో తగులుకున్న వస్త్రంలాగ ఎదిరిస్తున్నది.

అంతా జయప్రదను ఆశ్చర్యంగా చూస్తున్నట్లు, [illegible] చూస్తూ ఈ పిల్ల ఎంత ప్రయోజకు రాలైపోయింది అని అందరికీ అక్కసు. అంతేగాదు, ఆమె అందంగా, చలాకీగా, డాబుకుగా ఉంటుందనీ, చదువు చక్కగా ఒంటబట్టించుకుని ఉద్యోగం చేస్తూం దనీ, చెప్పకూ, ఉప్పుకూ ఎవరింటికీ అప్పుకు రాదనీ, అందరి కంటె ముందే తను ఇంటిముందు అందంగా ఆలికి ముగ్గులు పెట్టేసుకుంటుందనీ, చాకలి ఉతికినదానికంటే శుభ్రంగా చీరలు ఉతుక్కుంటుందనీ, స్టీలు గిన్నెలు మెరుపు మాయకుండా వాడుకుంటుందనీ, అందరి మనస్సులోనూ కుళ్ళు. ఆమె పువ్వులా నవ్వుతూ ఉంటుందని భోగమ్మలకు మరీ కుళ్ళు, 'భోగం పిల్లలా ఎప్పుడూ ముసాబులూ ఆ మాయదారి నవ్వేమిటో' అని.

జయప్రదను ఉద్యోగంలో చేర్పించినా, ఆదిశేషయ్య ఆమెకు వివాహ ప్రయత్నం చేస్తూనే ఉన్నాడు. కాని, తగిన సంబంధం దొరకడం లేదు. తగిన సంబంధం అంటే తన స్తోమతుకు తగిన సంబంధం అని అర్థం. అంతేగాని, జయప్రద అందానికీ, తెలివితేటలకూ తగిన వాడని గాదు.

అందమూ, అంతస్తూ ఉన్న కుర్ర వాళ్ళను అందుకోగల స్తోమతు గాదు ఆదిశేషయ్యది. ఆయన హెడ్డుక్లర్కు గానే రిటైర్ అయిపోయాడు, పాపం. ఆయన స్థానమే గురునాథానికి వచ్చింది.

ఈ రెండేళ్ళలోనూ జయప్రదను చూడడానికి నాలుగైదు సంబంధాలు వచ్చాయి. అందరూ బి. ఏ. తప్పినవాళ్ళూ, స్కూలుఫైనలు అత్తెసరు మార్కులతో గట్టెక్కిన వాళ్ళూ అయిన వరులు. అయినా, కట్నం లేక ఆరు, ఎనిమిది వేల మధ్య ఉయ్యాల ఊగి, ఆదిశేషయ్య చేతి కందక వెళ్ళిపోయాయి.

ఇలా సంబంధాలు తిరిగిపోతే జయ ప్రదకు ఏమీ కష్టంగా ఉన్నా లేదని అందరికీ అదో కుళ్ళు.

"ఏదీ రెండేళ్ళ ఖర్చి [illegible] దినా! అమ్మో...ం కట్నం ఇచ్చుకోలేదంటే ఎవడిస్తాడు ఈ రోజుల్లో" అని మూతులను మూడో, నాలుగో వంకరలు తిప్పుకునే వారు.

పోయిన ఆదివారం నాడు ఒక ప్రబు ద్ధుడు జయప్రదను చూసి వెళ్ళాడు. లక్ష్మీవారం తను నిర్ణయం తెలియ జేస్తామని.

ఆ లక్ష్మీవారం నాడే జయప్రద రాజీనామా దాఖలు చేసి వచ్చింది. ఆమె ఇంటికి వచ్చేసరికి ఆదిశేషయ్య సంబంధం సంగతి తేల్చుకుని రావడానికి వెళ్ళాడు. ఈ సంబంధం విషయమై ఆ ఇళ్ళలో వాళ్ళందరూ ఆదుర్దాగానే ఉన్నారు, ఆదిశేషయ్య రాకకోసం ఎదురుచూస్తూ. జయప్రద మాత్రం మామూలుగానే ఉన్నది, ఈ విషయంలో ఎలాంటి ఆసక్తి కనబరచకుండా. రాత్రి చాలా పొద్దు పోయినా, ఆదిశేషయ్య రాలేదు. జయప్రద చెల్లెళ్ళకూ, తమ్ముడికీ అన్నం పెట్టేసి తను తండ్రికోసం ఎదురు చూస్తూ కూర్చున్నది.

"ఇంకా మీ నాన్న రాలేదా?" ఒక్కొక్కరూ రావడం, అడగడం...జయ ప్రద మాత్రం చిన్నగా నవ్వి తల అడ్డంగా తిప్పేది.

"రాలేదని చెబితే నోటి ముత్యాలు రాలిపోతాయా? దీని గడుసుదనం గట్టెక్కి చేసుకునే వాడు ఎట్లా వేగు తాడో కొంపా గోడా" అంటూ ఒక భోగమ్మ సణుక్కుంటూ వెళ్ళింది. ఇది చిన్న అమ్మా, పిన్నమ్మా త్రిమూర్తుల బేరాలుగాని, జయప్రద చిరునవ్వుతోనే వారిని వారిం చింది.

ఈ సారి సంబంధం కుదిరినట్టుంది. ఆ ప్రబుద్ధుడు పక్క ఊరు కావడం చేత వచ్చేందుకు పది పైసాలైనా లగ్గది తెలిసి స్పష్టంగా చెప్పేసింది అతని పెదవ అక్కగారు. ఆదిశేషయ్య ముఖం దించు కుని ఇంటి ముఖం పట్టినా, ఇంటికి వెంటనే రా బుద్ధి కాక ఎటో ఎటో తిరిగి రాత్రి పదకొండు గంటలకు కొంప చేరుకున్నారు. దీపం వెలుగులోనే తండ్రి ముఖంలో అసలు సంగతి చదివి చిన్నగా నవ్వింది జయప్రద. ఆదిశేషయ్య అంత కంటె చేసేది లేక తనూ నవ్వేశాడు. ఇద్దరూ ప్రశాంతంగా భోజనం కానిచ్చి పడుకుని నిద్రపోయారు.

మరునాటి రోజు మామూలుగానే తెల్లవారింది. జయప్రద వంట ఇంట్లో వంట చేస్తూ ఉంటే, ముందు గదిలో మాటలు వినిపించాయి.

"ఏదిగాడు, పాతిక వేలైనా ఇచ్చే వాళ్ళున్నారు. సుమీ ఈ వేషాలు వెక్కిరిస్తూ ఉంటే పిల్లదాని వయసు ముదిరి ఏ రెండో పెళ్ళివాడికో అంటగట్ట వలసి వస్తుంది. ఏదో సర్దుబాటు చేసు కుని అంటుగట్టించాలి గాని ..." అంటు న్నది ఈ చివరి ఇంటి మామ్మ.

"ఆఫీసులో మగవాళ్ళ మధ్య పని చేస్తున్న పిల్ల—ఎటొచ్చి ఎటు పోయినా బాధ పడవలసింది మన్మేగదా! ఏదో చూసి ముడిపెట్టెయ్యాలి గాని" అంటున్నది ఆ చివరి ఇంటి బామ్మ.

ఇంతలో జయప్రద అక్కడికి రావ డంతో వారి సంభాషణ, హెడ్ మిస్ట్రెస్ రాకతో క్లాసు పిల్లల గోల ఆగినట్లు ఆగిపోయింది. వాళ్ళు జయప్రదను ఎగా దిగా చూసి—"ఇంతకీ కళ్యాణ ఘడియ రావాలి" అంటూ అక్కణ్ణించి చల్లగా జారుకున్నారు. జయప్రద తనలో తాను నవ్వుకుని లోపలికి వెళ్ళిపోయింది. తరవాత చెల్లెండ్రనూ, తమ్ముణ్ణీ స్కూలుకి సిద్ధం చేసి పంపించేసి తాను తయారై ఆఫీసుకు బయలుదేరుతూ — "నేను ఆఫీసుకు వెడుతున్నాను, నాన్నా. అన్నట్టు చెప్పడం మరిచాను. మా పర్సనల్ ఆఫీసర్ గోపీనాథ్‌గారు నిన్నొకసారి వచ్చి చూడ మన్నారు" అంది.

ఆదిశేషయ్య ఆశ్చర్యంగా చూశాడు.

"దేనికీ ..."

"ఏమో, నాన్నా. ఆయన రమ్మంటే మీతో చెప్పాను."

"ఎన్నింటికి రావాలి?"

"పదకొండున్నరకు ఆయనకు టీ బ్రేక్. అప్పుడు రా ..." అంటూ

మిగతా . . . చిత్రం—డి. విజయలక్ష్మి (హైదరాబాదు—28)

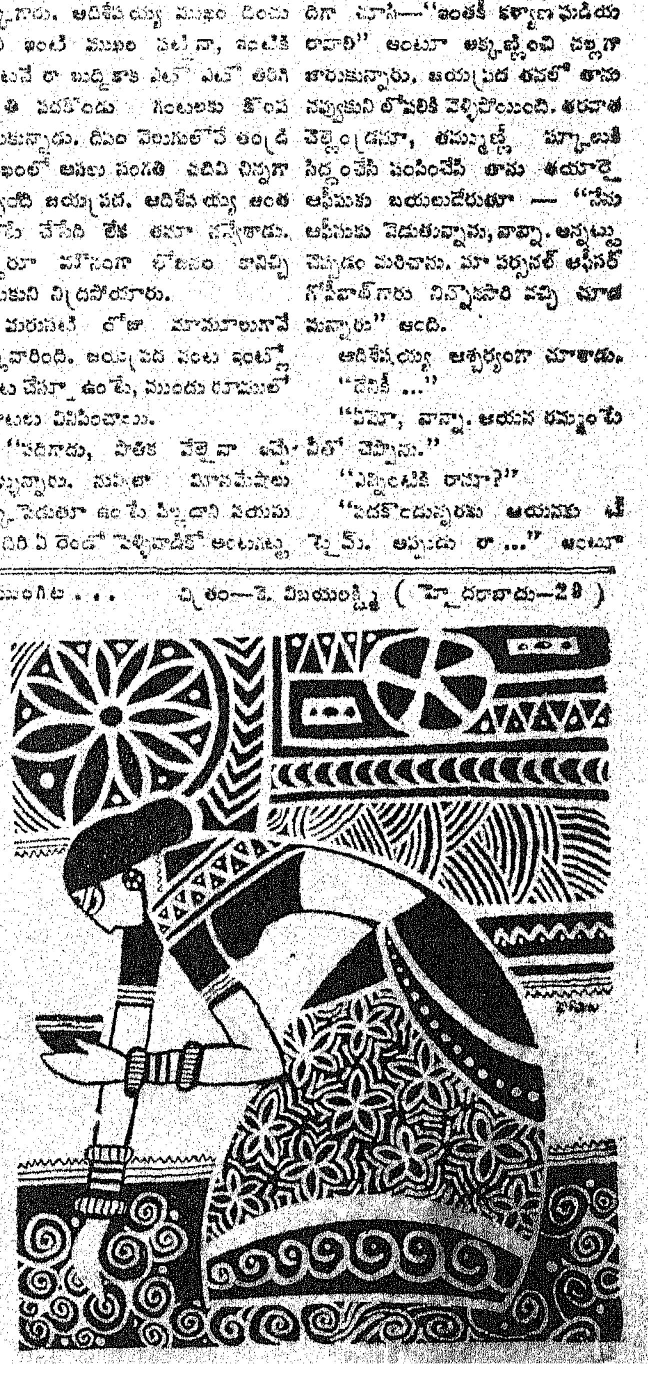

చెప్పులు తొడుక్కుని బయటకు నడిచింది జయప్రద.

● ● ●

"మీ నాన్నగారు రాలేదా ..." అన్నాడు గురునాథం జయప్రదను చూస్తూనే.

"తరవాత వస్తారు ..." అంటూ తన పనిలో యథాలాపంగా నిమగ్న అయింది జయప్రద. గురునాథానికి పని మీద లగ్నం కావడం లేదు మనస్సు. మాటిమాటికీ తల ఎత్తి తలుపు వైపు చూడసాగాడు. ఏదో పని ఉన్న వాడిలా రెండు, మూడు సార్లు గది బయటకు కూడా వచ్చి చూశాడు. పదకొండుంబావు అయినా ఆదిశేషయ్య వచ్చే సూచన కనిపించలేదు.

"ఏమమ్మా, ఇంకా రాలేదు మీ నాన్న" అన్నాడు జయప్రదతో. ఆమె చిన్నగా నవ్వి ఊరుకుండిపోయింది.

ఇంతలో గురునాథం గారిని పి. ఓ. గారు పిలుస్తున్నారని ఓ. బి. గారు (ఆఫీస్ బాయ్) వచ్చి చెప్పాడు. అతను హడావిడిగా వెళ్ళాడు.

"అర్జంట్ ఫైల్స్ ఏమైనా సంతకానికి ఉన్నాయా?" అని అడిగాడు గోపీనాథ్.

గురునాథం కొన్ని క్షణాలు, సాలోచనగా ముఖం పెట్టాడు. ఇంతలో ఆఫీసు బాయ్ ఆదిశేషయ్యను లోపలికి తీసుకు

వంకా — వాగు

చిత్రం— చిన్నికృష్ణ (అనకాపల్లి)

వచ్చాడు. గురునాథం ముఖం చేటంత అయింది. కాని, ఇంతలో గోపీనాథ్ "ఏమైనా ఉంటే తీసుకు రండి మరి— నేను సంతకం పెట్టి బయటకు వెళ్ళాలి. నా పాస్‌పోర్ట్ — వీసాల విషయమై సెక్రెటేరియట్ వెడుతున్నాను. బహుశా మధ్యాహ్నం రాను" అన్నాడు. గురునాథం దిక్కుమొహం వేసుకుని లోపలికి వెళ్ళాడు.

"కూర్చోండి, ఆదిశేషయ్యగారూ. అనవసరంగా మీకు శ్రమ ఇచ్చాను."

"మీరు రమ్మన్నారంటే నాకు అర్థం కాలేదు."

"మీ అమ్మాయి చేసిన పని నాకూ అర్థంగాకే మిమ్మల్ని రమ్మన్నాను."

"ఏం పని?" అన్నాడు అయోమయంగా ఆదిశేషయ్య.

"అదేనండీ— రాజీనామా విషయం... జయప్రద రాజీనామా దాఖలు చేసింది. కారణం సంతృప్తికరంగా లేక మిమ్మల్ని పిలిపించవలసి వచ్చింది."

ఆదిశేషయ్య పిడుగు మొత్తినట్టు స్తబ్ధుడయ్యాడు.

"నా కీ విషయమే తెలియదండీ" అన్నాడు కాస్త తేరుకుని.

"ఐ సీ ... అయితే, ఇప్పుడు నన్నేం చేయమంటారు?"

"సార్, మీరు దాన్ని సీరియస్‌గా తీసుకోకండి ... అమ్మాయిని నేను మందలిస్తాను."

"ఆలాగే. షి హేస్ ఆన్ ఎసెట్ టు ది ఆఫీస్. బహుశా వివాహ సంబంధం ఏదైనా కుదిరింటేమో — చెప్పడానికి సిగ్గుపడి ..."

"సంబంధాలు చూస్తూనే ఉన్నాం అనుకోండి. ఇంకా ఏదీ కుదరలేదు. అయినా, రాజీనామా ఎందుకిచ్చిందో నాకు తెలియదండీ ..."

"మీరు ఆవేశపడి ఆఫీసులో ఏమీ అనకండి. బాగుండదు. మీరేం మందలించినా మీ ఇంటిదగ్గరే చేసుకోండి. ఇక్కడ ఏమీ అనకుండా మీరు వెళ్ళిపోండి ..."

"ఆలాగే, సార్. మీకు చాలా థాంక్స్. మీరెంతో మంచి వారు కాబట్టి సరిపోయింది ..." అంటూ బయటికి నడిచాడు ఆదిశేషయ్య. ఇంతలో గురునాథం రెండో, మూడో ఫైల్స్ తీసుకొని ఆదరా బాదరా వచ్చాడు వాళ్ళ సంభాషణ వినే కౌతుకంతో. కాని, అతను వచ్చేసరికి ఆ రంగానికి తెర పడిపోయింది. గురునాథం ఆ ఫైల్సు పి. ఓ. ముందు పెట్టాడు. ఆయన వాటిని పరిశీలనగా ఓ సారి చూసి— "ఫైటికేం తొందరొచ్చిందయ్యా! రేపు చూస్తాలే" అంటూ లేచాడు.

గురునాథం ఇంక ఉండబట్టలేక, "ఆయన ఏమన్నాడు, సార్?" అని అడిగాడు.

"ఏదో వాళ్ళ ఇబ్బందులు వాళ్ళవి. మన తొందరపాటు లేకుండా మందలించాం. తరవాత వాళ్ళ ఇష్టం ..." అంటూ జయప్రద రాజీనామా పత్రాన్ని గురునాథం చేతికి అందించి చకచక బయటికి వెళ్ళిపోయాడు.

ఆ రాజీనామా మీద —"రిసిగ్నేషన్ ఆక్సెప్టెడ్. మే బి రిలీవ్డ్ ఫ్రమ్ ట్వెంటీయత్" అని ఉన్న ఆర్డర్సు చూచి గురునాథం స్తంభంలా నిలిచిపోయాడు.

ఆవేశాన్ని అదుపులో పెట్టుకుని ఆవరణ దాటి రోడ్డు మీద అయోమయంగా నడుస్తున్నాడు ఆదిశేషయ్య.

తనకు చెప్పకుండా చీపురుతో చిమ్మడం కూడా చేయని జయప్రద ఉద్యోగానికి రాజీనామా ఇస్తుందా? ఎంత దారుణం? ఇలా ఎందుకు చేయవలసి వచ్చింది? ఆఫీసులో ఎవరైనా ...

ఏదైనా తనతో చెప్పవచ్చును గదా. గోపీనాథ్ మంచివాడు కనక ఈ విషయం గుట్టుచప్పుడు గాకుండా పరిష్కారం చేశాడు. లేకపోతే విక్షేపం లాంటి ఉద్యోగం నీళ్ళలో కొట్టుకుపోయేదేగదా.

ఆదిశేషయ్య ఆలోచిస్తూ నడుస్తున్నాడు. తాను రోడ్డు మధ్యన ఉన్నానన్న ధ్యాసగూడా లేదతనికి. అతని సమీపానికి వచ్చి చిన్న ఫియట్ కారు ఒకటి హఠాత్తుగా ఆగింది. వెంట్రుకవాసిలో గండం తప్పినట్లయింది. తేరుకుని చూస్తే ఆ కారులో గోపీనాథ్ ఉన్నాడు.

"హలో, ఆదిశేషయ్యగారూ. బలే వారండీ. అలా రోడ్డు మధ్యగా నడుస్తున్నారేమిటండీ, కార్లో కూర్చోండి" అన్నాడు ఇవతలి డోర్ తెరుస్తూ.

ఆదిశేషయ్య మరీ అయోమయంలో పడ్డాడు, యాంత్రికంగా వెళ్ళి కారులో కూర్చున్నాడు. కారు కదిలింది. ఇద్దరూ మౌనంగా ఉన్నారు కాస్సేపు.

"మీరేదో అర్జెంటు పని మీద వెడుతున్నట్టున్నారు" అన్నాడు ఆదిశేషయ్య.

"అవునండీ. నేను [illegible] స్టేట్స్‌కు వెళ్ళిపోతున్నాను. ఆ ఏర్పాట్లలో ఉన్నాను. ఈ నెల పదిహేనవ తారీఖు నుండి ఇక్కడి ఉద్యోగం విరమించుకుంటున్నాను ..."

"ఆహా! చాలా సంతోషం."

"జయప్రదను [illegible] సంబంధాలు [illegible] [illegible] [illegible] ..."

"[illegible] ఉన్నారండీ."

"[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]."

"[illegible] లేక నాలుగు. ముగ్గురికి పెళ్ళిళ్ళు చెయ్యాలి. ఎనిమిది, పది అంటే ఎక్కడ లేను?"

"కట్నాలు తీసుకోవడం చట్ట విరుద్ధం. మీరు చూసిన సంబంధాల అడ్రసు లివ్వండి—వాళ్ళని పోలీసులకు పట్టిస్తాను. అందంలో, వినయంలో అపరంజి బొమ్మలాంటి పిల్ల—అర్హత వరుడు. వాళ్ళకు బుద్ధి ఉన్నదా అని" అన్నాడు గోపీనాథ్ కాస్త ఆవేశాన్ని కనబరుస్తూ.

"పోనివ్వండి. వాళ్ళ పాపానికి వాళ్ళు పోతారు."

"మీరేం చెయ్యదలుచుకున్నారు? కట్నం రేటు మీ అందుబాటుకు రావాలని కూర్చుంటే కాలం గడుస్తుందే గాని, కల్యాణం జరగదు."

"అంతకంటే నేను చేయగలిగింది ఏముంది?"

"మీరు మనసారా వాంఛించేది మీ బిడ్డల సౌఖ్యం. అందుకని కాస్త ధైర్యం, సాహసం ప్రదర్శించాలి."

"ఏ విషయంలో ..."

"ఈ ఖాంతరం . . . అదీ గాకపోతే వర్ణాంతరం ..."

"శాఖల పట్టింపు లేదు నాకు. కాని, వర్ణాంతరం సాహసించలేను ..."

"మీరు సాహసిస్తే, జయప్రద భవిష్యత్తు బంగారు బాట మీద నడుస్తుంది."

"గారంటీ ఏమిటి? ఒక వర్ణ వ్యవస్థలో పుట్టి పెరిగిన వాళ్ళే ఒకరి కోసం ఆ పరిధుల్ని దాటితే ఆ సమాజంలో తక్కిన వారి ప్రత్యకులు పరక ప్రాయ మవుతాయి."

"ముందు మీ మనస్సును ఈ వర్ణ వ్యవస్థ బంధాల నుండి విముక్తం చేసుకోండి. తరవాత అన్ని విషయాలూ అవే సర్దుకుపోతాయి. ఈ రోజుల్లో ఇందుకు కొంత తొందర్యం కూడా అవసరం."

జయప్రద పెళ్ళి పట్ల ఇతనికి ఇంత శ్రద్ధ ఏమిటి చెప్మా అని అప్పుడు అనిపించింది ఆదిశేషయ్యకు. అతని కంతా అయోమయంగా ఉన్నది. కారు వేగంగా వెడుతూనే ఉన్నది. ఎక్కడికో ఏమో? అది ఆయోమయంగానే ఉన్నది.

"మనం ఎటు వెడుతున్నట్టు?" అని అడిగాడు.

"జయప్రద భవిష్యత్తు దగ్గరికి..."

"అంటే?"

"మీరు ఆవేశపడకుండా నేను చెప్పేది వినాలి."

"వడుస్తున్న కారులో ఆవేశపడితే కిందకు దూకి మరో కారు కింద పడవలసి వస్తుంది."

"కరెక్ట్. ఆలా వివేకాన్ని చేతిలో పెట్టుకుంటే మనం మనస్సునే గాదు,

తిండి వేళ

(టి. సుధాకర రావు గుంటూరు—2)

లోకాన్నే జయించవచ్చు — ఇప్పుడు అసలు సంగతికి వద్దాం — నేనే జయప్రదను రాజీనామా చేయమన్నది."

"మీరా? ఎందుకూ?"

"నాతో స్టేట్స్‌కు తీసుకువెళ్ళడానికి. మే మిద్దరం ప్రేమించుకున్నాం. ఈ విషయం ఇంతవరకూ మా ఇద్దరి మధ్యగా ఉండింది. ఇప్పుడు మీతో చెబుతున్నాను. ఆఫీసు హోదాలో తప్ప మేము పరస్పరం మాట్లాడుకుని ఎరగము. కాని, మా ప్రేమ సంభాషణ అంతా గుంభనంగా ఆఫీసులో ఉత్తరాల ద్వారా జరిగేది — ఆఫీసులో ఎవరూ ఈ విషయం పసికట్టకుండా ఉండడానికే ఇంత నాటకం ఆడవలసి వచ్చింది."

"కాని, మీరు ..."

"మా కంటే కులంలో చాలా తక్కువవాణ్ణి. కాని, జయప్రదకు తగిన వరుడుగా నాకు అన్ని లక్షణాలూ ఉన్నాయని నా నమ్మకం. జయప్రదకూ ఆ నమ్మకం ఉన్నది. కాని, ఈ విషయం మీకు చెప్పే ధైర్యం లేదామెకు. మిమ్మల్ని దగా చేయడానికి ఆమె మనస్సు ఒప్పడం లేదు. అందుకే నన్ను కల్పించుకుని చెప్పమన్నది. మీకు తెలిసిపోయిన తరవాత మీరు ఇష్ట పడకపోయినా, ఆమె నా వెంట రావడానికి సిద్ధంగా ఉన్నది."

ఆదిశేషయ్య కళ్ళముందు భూగోళం గిరగిర తిరుగుతున్నట్టు ఉన్నది. అతడు మౌనంగా ఉన్నాడు. ఇంతోటి తతంగం జరిగాక తానేం చెప్పగలడు?

"ఆదిశేషయ్యగారూ, మీరేమి దిగులు పడకండి. మీ పరువుకూ, ప్రతిష్ఠకూ, కులానికీ ఎలాంటి భంగమూ వాటిల్లకుండా చక్కని ప్లాన్ వేశాము. మా వివాహం మీ చేతుల మీదుగా జరగాలనే మా ఆకాంక్ష. కాలం మారిపోతున్నది. శాస్త్ర విజ్ఞానం మానవుల చేత గ్రహాంతర యానాలు చేయిస్తున్నది. ప్రపంచంలో చాలా దేశాల ప్రజలు జీవిత విధానాల్లో కొత్త మార్పులు తెచ్చుకుని ప్రగతిని సాధిస్తున్నారు. వివాహానికి అతి ముఖ్యమైన విషయం స్త్రీ పురుషుల మానసికానుబంధం. కాని, ఈ విషయంలో భారతీయులం, ముఖ్యంగా తెలుగు వాళ్ళం ఇంకా దొడ్డిదారిలోనే ఉన్నాం — లేకపోతే జయప్రదలాంటి పిల్లలకు కట్నం ఆశించడమా? కళ్ళు కద్దుకుని కళ్యాణం చేసుకోవలసింది కాదా? ఆ సంగతులు ఆలా ఉంచి అసలు సంగతికి వద్దాం.

నేను ఈ నెల పదహారవ బాంబే వెడుతున్నాను. పద్దెనిమిది నాడు మా ఇంటికి బాంబేలో ఉన్న మిత్రుడిచ్చి నట్టు టెలిగ్రామ్ వస్తుంది, బాంబేలో జయప్రదకు మంచి సంబంధం ఉన్నది, వెంటనే బయలుదేరి రావలసిందని — మీరు ఇరవై రాత్రి బయలుదేరతారు. మీ అందరికీ సీట్లు కూడా రిజర్వేషన్ అయిపోయాయి. ఇరవై రెండున మా కిద్దరికీ రిజిస్టర్డ్ మేరేజ్ జరుగుతుంది. ఇరవై అయిదున మా ఫారిన్ ఫ్లైటు."

కారు వెడుతూనే ఉన్నది. ఆదిశేషయ్య ఇంకా అయోమయ స్థితిలోనే ఉన్నాడు. గోపీనాథ్ ఇంకా చెబుతూనే ఉన్నాడు.

"ఈ టెలిగ్రామ్ నిందుకంటే, మీ ఇరుగుపొరుగును తొక్కెంగానమ్మించడానికి. మీరు బాంబే నుండి వచ్చాక మీరెవరూ ఇల్లు మార్చుకోండి. మేము స్టేట్స్

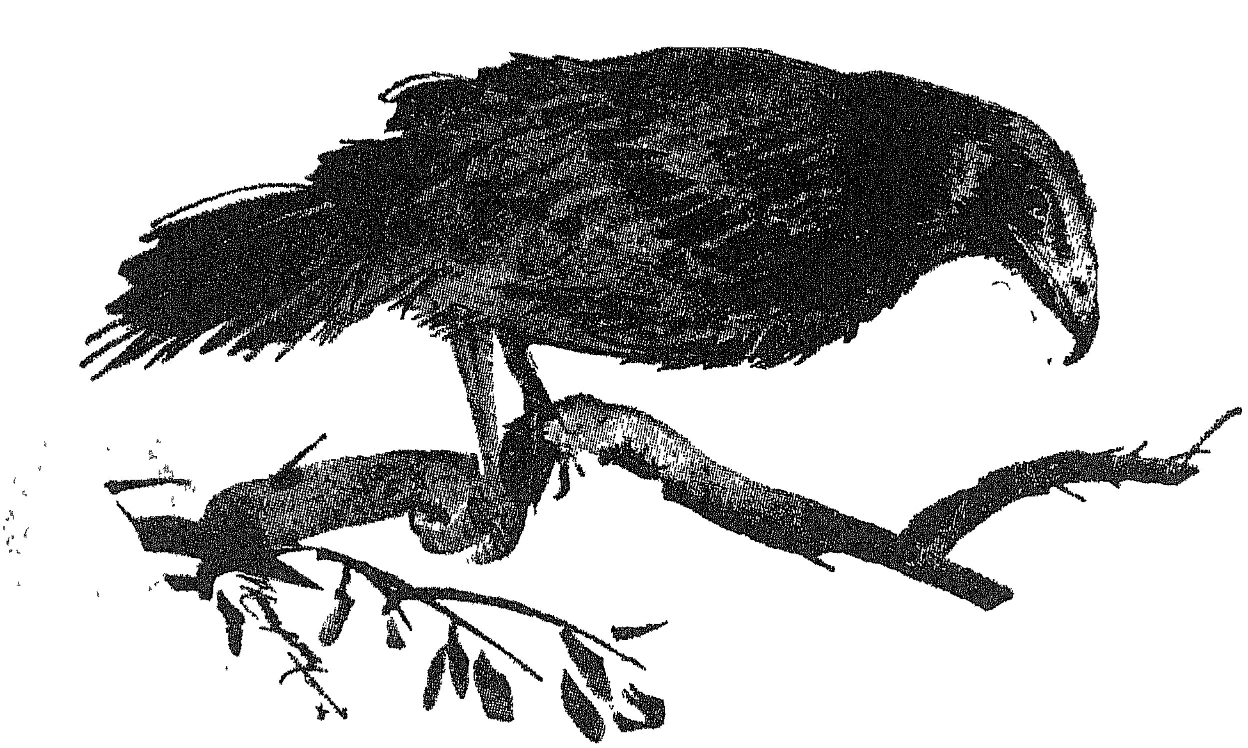

కాపుకొని... చిత్రం— పి. ఎస్. చంద్రశేఖర్ [కుమ్మరిగూడ]

వొంటి మూడేళ్ళ తరవాత గాని రాము. అప్పటి సంగతి ఆలోచిద్దాము. వాకూ ముందూ వెనకా ఎవరూ లేరు. తక్కిన పిల్లల పెళ్ళి విషయం కూడా మీరు దిగులు పెట్టుకోకండి. ఒక వేళ మీకు ఈ విషయం ఇష్టం లేకపోయినా... ప్లీజ్, జయప్రదనుమాత్రం అడ్డు పెట్టకండి. ఐ లవ్ హర్ సో మచ్..."

గోపీనాథ్ కంటి నుండి జారిన అశ్రువులను తన ఎడమ చేత్తో తుడుచుకోవడం గమనించాడు ఆదిశేషయ్య. అయినా, అతనేమీ మాట్లాడే స్థితిలో లేడు. అతని కన్నుల్లోనూ తిరుగుతున్న నీళ్ళను అణచి అణచి పెట్టుకుంటున్నాడు.

కారు ఎటో ఎటో తిరిగి ఆదిశేషయ్య ఇంటి సమీపానికి వచ్చింది.

"ఈ విషయాలన్నీ చెప్పడానికే నేను మిమ్మల్ని ఫాలో అయ్యాను" అన్నాడు గోపీనాథ్. కారు ఆగింది. ఆదిశేషయ్య మౌనంగా దిగిపోయాడు. కారు వెళ్ళిపోయింది.

• • •

జయప్రద ఏమీ ఎరగనట్టే తను చేయవలసిన పనులు చేసుకుంటూ తిరుగుతున్నది. జయప్రద నిశ్చల గాంభీర్యాన్ని గమనించి ఆఫీసు సిబ్బంది ఆరాటం తోను ఆత్రుతను అణుచుకున్నారు. పాపం, ఆదిశేషయ్య ఆవేశమే ఆకాశాన్ని అంటుకుంటున్నది. 'అమాయకంగా కనిపిస్తూనే తన వెనక ఎంత పెద్ద గొయ్యి త్వసింది తనకు తెలియకుండానే తన అల్లారు ముద్దుల కూతురు! రామాయణ మంత ప్రేమాయణం నడుపుతూ తగుదునమ్మా అని తల ఎత్తుకుని తిరుగుతోంది. ఛీ. ఛీ. ఏం కులమో, ఏం పాడో! తను ఇష్టపడక పోయినా సరే, అతనితో వెళ్ళిపోతుందట! ఎలా పోతుందో అదీ చూస్తాను. కాళ్ళూ, చేతులూ విరగ్గొట్టి మూలన పడేస్తే సరి. పదివేలు కట్నం పోయినా పీడా పోయింది. ఆ సంబంధం ఖాయం చేసుకుని వచ్చేస్తాను... దాని రోగం అప్పుడు కుదురుతుంది — ఇంత బతుకూ బతికి ఇంటి వెనక చావడానికి నేను వస్తే ఒప్పుకోను...'

కాని, ఆదిశేషయ్య ఆవేశం ఆవేశంగానే ఉంటున్నది. గట్టిగా అడగలేక పోతున్నాడు. జయప్రదను చావ చితక బాదడానికి చేతు లెత్తలేక పోతున్నాడు. కాంతిరేఖలా సంచరిస్తున్న జయప్రదను కళ్ళప్పగించి చూస్తూ ఊరుకుంటున్నాడు. ఆమె నవ్వుతూ ఇస్తున్న కాఫీ, టిఫిన్ లా తీసుకుంటున్నాడు; వండి వడ్డించిన అన్నం వగైరా తింటున్నాడు... అతని ఆవేశమంతా కుత్తుకలోనే అడ్డు పడిపోతున్నది ...

ఏదో నిర్ణయం చేయాలి. చేసి తీరాలి. ఆదిశేషయ్య ఆవేశంతో ఆలోచిస్తూనే ఉన్నాడు. పదిహేడో తారీఖు అర్ధరాత్రి అతనికి ఉన్నట్టుండి మెలకువ వచ్చింది. ఆవేశం చెప్పింది. గుట్టు చప్పుడు కాకుండా పీక నులిమేస్తే సరి. అతను లేచాడు. జయప్రద నిశ్చింతగా, హాయిగా నిద్ర పోతూ ఉన్నది. బెడ్ లైటు వెలుతురులో ఆమె ముకుళిత నేత్రాలు పద్మపత్రాల్లా ప్రసన్నంగా ఉన్నాయి. ఆమె దరహాసం ఎప్పటి మల్లెపువ్వల్లె ఉన్నది. ఆదిశేషయ్య రెండు చేతులూ ఆవేశ ప్రేరితాలై ఆమె కంఠం వరకు వచ్చినాయి. క్షణంలో ఏమైనా చేసెయ్య వలసినవే గాని, అవి వణుకుతున్నాయి. "ఐ లవ్ హర్ సో మచ్ ..." నువ్వే కాదు గోపీనాథ్ నేను కూడా, నేను కూడా అంటున్నది అతని అంతరాత్మ. గోపీనాథ్ కళ్ళు తుడుచుకుంటూ, ఆ మాట అంటున్నప్పుడు జయప్రద ముఖంలో ఆ మసక వెలుతురులో గోచరించి నట్టయింది.

ఆదిశేషయ్యకు ఏడుపు వచ్చేసింది. జయప్రద పీక నులమడానికి దించిన రెండు వణుకుతున్న చేతులనూ ఎత్తి కళ్ళను కప్పుకున్నాడు — అతను అణిచి అణిచి పెట్టుకున్న దుఃఖం ఉబికి ఉబికి పైకి వచ్చేసింది. ఏడ్చాడు. ఏమాత్రమూ చప్పుడుగాకుండా ఏడ్చాడు. ఆ నిశీధి గంభీర నిశ్శబ్దానికి ఏమాత్రమూ భంగం వాటిల్లకుండా తనలో తానే తెల్లవార్లూ ఏడ్చాడు.

పద్దెనిమిదవ తారీఖు మామూలుగానే తెల్లవారింది. మామూలుగానే మధ్యాహ్నమైంది. మామూలుగానే సాయంకాల మైంది. మామూలుగానే రాత్రి అయింది.

ఎన్నడూ ఎరగని ఆ కాంపౌండులో 'టెలిగ్రామ్' అన్న కేక రాత్రి తొమ్మిదింటికి వినిపించగానే ఏడిళ్ళ చిన్నా పెద్దా ఒనాభా ఆత్రతతో బయటికి వచ్చారు, ఒక్క జయప్రద తప్ప. ఇంట్లోనే ఉన్న ఆమెకు బయట కోలాహలమంతా వినిపిస్తూనే ఉన్నది— ఎవరికి ఎక్కణ్ణుంచి, ఎవరి దగ్గర నించి అన్న యక్ష ప్రశ్నలు. "ఆదిశేషయ్యగారికి, ఇక్కడ సంతకంపెట్టండి..." మళ్ళీ అంతా ముక్త కంఠంతో, ఆదుర్దాతో అన్నారు: "ఏ ఊరినించి, ఎవరి దగ్గర నించి? ఎవరు పోయారో, పాపం ..."

ఆదిశేషయ్య ఆవేశ కంఠం అన్నది: "ఎవరూ పోలేదు, తల్లీ! బొంబాయిలో నా స్నేహితు డొక డున్నాడు. జయప్రదకు ఏదైనా మంచిసంబంధముంటే రాయమని దాని ఫొటో పంపిస్తూ ఉత్తరం రాశాను. చాలా మంచి సంబంధం ఉన్నది. జయప్రదను తీసుకుని వెంటనే రా — అన్ని విషయాలూ మాట్లాడుకుందాం ... అని తంతి ఇచ్చాడు ..."

కొన్ని క్షణాలు అంతా నిశ్శబ్దం.

"ఇంక ఆలోచించకు. బయలుదేరు."

రెండు, మూడు కంఠాలు.

తండ్రి ఇంత తొందరగా మాట్లాడగలడా? జయప్రదకు నిజంగానే ఆశ్చర్యం కలిగింది. అప్రయత్నంగా ఆమె కళ్ళు చెమర్చాయి. తంతి చేత పట్టుకుని తండ్రి, అతని వెనక అమలా, విమలా, ఆనందం లోపలికి వచ్చారు. వాళ్ళకి సంగతి అయోమయంగా ఉన్నా, ఏదో పెద్ద చిక్కు విడిపోతున్న భావన కలిగింది.

"గోపీనాథ్ చాలా ఉత్తముడు, సంస్కారవంతుడు. నీకు అన్ని విధాలా యోగ్యుడమ్మా ..." అన్నాడు ఆర్ద్ర కంఠంతో, జయప్రద శిరస్సు ఆప్యాయంగా నిమురుతూ.

"నాకుతెలుసు, నాన్నా! నీవు ధైర్యంగా ఉండు. నేను వచ్చే వరకూ వాళ్ళ భవిష్యత్తు గురించి దిగులు పడకు ..." అన్నది అతని పాదాలకు నమస్కరిస్తూ.

ఆ నాటి అర్ధరాత్రి మెలకువ వచ్చి ఆదిశేషయ్య లేచి కూర్చున్నాడు. జయప్రద పడుకున్న వైపు చూశాడు. ఆమె హాయిగా, నిశ్చింతగా నిద్రపోతున్నది. పెదిమెల మీద దరహాస దీప్తి చిత్రంగా, ఉజ్జ్వలంగా, ఆమె హృదయంలోని అపూర్వ రాగానికి ప్రతీకగా వెలుగుతున్నట్టు గోచరించింది ఆదిశేషయ్యకు. ఆ మనోహరమూర్తిని ఆర్ద్ర నేత్రాలతో అలాగే తెల్లవార్లూ చూస్తూ కూర్చున్నాడు. ✳